

Nr 590.

Av herr **Gustafson i Kasenberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 217, med förslag till lag om folkpensionering m. m.*

Genom Kungl. Maj:ts proposition, nr 217, med förslag till lag om folkpensionering m. m. har för riksdagen framlagts förslag till en i flera avseenden genomgripande omgestaltning av den allmänna pensionsförsäkringen. Åtskilliga av de föreslagna förändringarna äro av den art, att de tillgodose sedan länge framförda önskemål, och äro därför ägnade att väcka tillfredsställelse. Så är exempelvis förhållandet med förslaget att i fråga om pensionsförmånerna jämställa samtliga pensionstagare oberoende av den tidpunkt, från vilken de erhållit pension. Alla som haft någon beröring med den nuvarande pensionsförsäkringen torde kunna vitsorda, att intet förhållande inom densamma väckt sådan ovilja som att personer, vilka tillerkänts pension enligt de före år 1922 gällande lagbestämmelserna, icke gjorts delaktiga i den förbättring som efter beslut av 1921 års riksdag genomförts från och med år 1922. Andra ändringar, om vilka enighet i stort sett torde råda, äro förslagen att inom folkpensioneringen helt jämställa män och kvinnor, den förbättring av de gifta kvinnornas avgiftspensionering, som skulle bli en följd av Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, samt införandet av bestämmelse att s. k. arbetsgivarpension intill visst belopp icke skall föranleda avdrag vid bestämmandet av tilläggspension. I likhet med pensionsförsäkringskommittén anse vi en förbättring av pensionsförmånerna även i övrigt av behovet påkallad. För att ett beslut med så vittgående ekonomiska konsekvenser skall kunna fattas, förutsätta vi såsom oeftergivligt, att en godtagbar finansieringsplan samtidigt därmed förebringas. Vissa jämkningar i Kungl. Maj:ts förslag måste ock under alla förhållanden vidtagas. Såsom detta är utformat kunna även relativt välsituerade personer komma i åtnjutande av tilläggspension, alltså direkt understöd av stat och kommun.

En omständighet, som vi genom denna motion särskilt vilja fästa uppmärksamheten på, är *reglerna för kommunernas deltagande i kostnaderna för tilläggspensionerna*. Enligt gällande lag ha städer, som icke deltaga i landsting, att bekosta $\frac{1}{4}$ av utgående pensionstillägg och understöd under det att i fråga om övriga kommuner $\frac{1}{4}$ av nämnda kostnad delas lika mellan vederbörande primärkommun och landsting. Primärkommunerna få sålunda för närvarande i regel bestrida $\frac{1}{8}$ av kostnaderna för pensionstillägg och understöd. Under uttalande att sistnämnda kostnadsandel i allmänhet torde vara för liten, för att hänsynen till kommunens ekonomi skulle kunna utgöra ett motiv för pensionsnämnderna att vid pensionsansökningarnas behandling strängt upprätthålla de fordringar, som i lagen uppställas för att rätt till pensionstillägg skall vara för handen, och att det bidrag om $\frac{7}{8}$, som stat och landsting skola lämna,

i förhållande till kommunbidraget är så stort, att det väl kan befaras påverka pensionsnämndernas bedömande i motsatt riktning, föreslog pensionsförsäkringskommittén, att den landstingen nu åvilande kostnadsandelen skulle överflyttas på primärkommunerna. Dessa skulle sålunda enligt kommitténs förslag över lag få bekosta $\frac{1}{4}$ av pensionstilläggen och understöden. Med hänsyn till att det för ändringsförslaget anförda motivet icke kunde anses tillämpligt annat än i fråga om nybeviljande av pensionstillägg, föreslog kommittén emellertid, att staten skulle övertaga landstingsandelen i fråga om personer som beviljats pensionstillägg före övergången till den nya ordningen.

Kungl. Maj:t har nu i det i den föreliggande propositionen framlagda förslaget i huvudsak följt kommitténs förslag, men med hänsyn till en beräknad minskning av kommunernas fattigvårdskostnader, vilken skulle bli en följd av de förbättrade pensionsförmånerna, ansett sig kunna gå ännu ett steg längre än kommittén i fråga om åläggande för kommunerna att bidra till bestridandet av ifrågavarande kostnader. Kungl. Maj:t föreslår sålunda, att kommunerna skola bekosta $\frac{1}{5}$ av tilläggspensionerna till personer, som beviljats pensionstillägg före den nya lagens ikraftträdande, och — i likhet med kommittén — $\frac{1}{4}$ av kostnaden för därefter beviljade tilläggspensioner.

I detta avseende vilja vi bestämt påyrka ett bibehållande av den nuvarande ordningen, att ifrågavarande kostnadsandel för kommuner som deltaga i landsting skall utgöra endast $\frac{1}{8}$. Kommitténs uppfattning att denna andel är så liten, att pensionsnämnderna av kommunalekonomiska skäl skulle bevilja pensionstillägg i större utsträckning än lagen avser, är enligt vår mening icke välgrundad. Denna åttiondel är redan nu en betydande utgift, motsvarande ända till 1 kr. per skattekrona i fattiga kommuner, och dock är att märka, att f. n. utgår pensionstillägg endast till verkligt behövande. Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle för kommunerna medföra en betydande kostnadsökning, som icke med säkerhet uppväges av en lindring i fattigvårdskostnaderna. Det står ock i bestämd motsättning till de strävanden i skatteutjämnande riktning, som under senare år gjort sig starkt gällande.

Med stöd av det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen — för den händelse Kungl. Maj:ts genom proposition nr 217 framlagda förslag till lag om folkpensionering av riksdagen antages — måtte besluta, att kostnaderna för pensionstillägg skola till $\frac{7}{8}$ gäldas av staten och till $\frac{1}{8}$ av kommunerna.

Stockholm den 12 april 1935.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Nils Persson
i Grytterud.

David Larsson.

Linus Andersson.